

Tutu Nì Tiaa Santiago nùu Nèhivì xí Dios

1 Yùhù nduí Santiago, iin ana xinúcuáchí nùu Yua-nda Dios xì nùu Stoho-ndà Jesucristu, (te tiaí tutu yohó) nùu nsidaa mii-nsiá nècuàchì nduú descendencia xi nsi-úxin ùi dèhe yohòtéhè-ndà Israel, doco vichi inicutu ñuhivì sàni xitià-nsià. Yùhù cásàhùì xì nsidaa-nsiá.

²Ñànì, xiñuhu cudìi ini-ndà na yáha-nda nsidanuu clase tnùndoho. ³Vàchi iin tnùndoho, prueba nduá a ndisa xiníndísâ víi-ndayá, á coó. Te cunaha-nsiá, divi sàhà tnùndoho ma vátùni cutùha stná-ndà quidandee ini-ndà. ⁴Ñàyùcàndùá, iin-ni ni quidándéé ini-ndà ducán dècuèndè nihì-ndà vátùni cundee ini-ndà sàhà ndéni iñàha nì cui, dandu cunduu ndisa-nda nèhivì ùi inì-xi nacua cuní-yà cunduu-nda, te mà quídámànì gá ni-iin ñà-vàha nùu anima-ndà.

Nansa nihì-ndà cunchichí ndisa-nda quida Dios

⁵Cunaha-nsiá, nú có-cùndàà ini-ndà nansa quida-nda, dandu ni càcàn tàhvì-ndà nùu Dios, te ducán cundaà vaha ini-ndà sàhámà, vachì mii-yá, sáhatahvì-yándô

ñà-nduá xiñuhu, mà dìhndiá-yà, te mà cánàhá-yà xì-ndà. ⁶Doco ni cúníndísâ vaha-nda, te màsà nácánì ini-ndà a jáán, ò á coó, vachì nú ducán, dandu cundumà na ian quidá tècuìí mar, yohó te yucán ndiachi-té quidá tàchì. ⁷Te nú divi ducán quidá stná ndohó, dandu màsà cúníhnú ini-ndà nihítàhvì-ndà ni-iñàha nùu Stoho-ndà Señor. ⁸Vàchi nèhivì mà-ín-ní nihnú inì-xi, mà nunca sàà-nè cutùha-ne quida viì-né nacua ndiá ìcà-né.

⁹Ñànì, nú nècuàchì ndahví nduu-nda, dandu xiñuhu cudìi ini-ndà, vachì cunaha-nsiá, nùu mii-yá sàni nana ducún-ndà. ¹⁰Doco nú nèhivì cuicà nduu-nda, te sàà-ndà yàha ndahví-ndà, dandu vátùni cudìi stná ini-ndà sàhájàn, vachì nècuàchì cuicà, mà úhì ndañuhu yàchì-nè na ian cuú xi ita caná yùcù iá campu. ¹¹Vàchi nú sàni xinu fuerte orá, te nì cuhìhni, dandu íchì yùcù mà, te ndáhvà ita-ñà, mà vícò gá iá-yà. Pues ducán iá stná xì iin nècuàchì cuicà, icúmí-nè ndañuhu yàchì stná-nè mahì chuun xi-ne.

**Nansa xiñuhu quida-nda
na yáha-nda tnùndoho**

¹²Nansicáhán-ndá nú ni quidándéé ini-ndà na yáha-nda tnùndoho, vàchi nú ducán, dandu icúmí-ndá ndee vàha-nda nùù Dios, te nìhì stná-ndà iin ñà-vàha ndiaha xi-nda nùù-yá, divi ñà-cutiacu-ndà nicanicuahàn, vàchi ñà-jaàn nduá sàni quida-ya comprometer xì nsidaa nèhivì cuú inì-xì sàhà-yá.

¹³Doco nú xího iin nèhivì quida-ne iin ñà-có-ndiàá, dandu màsà cáchí-nè Dios daxího xi-né. Còó, vàchi Dios, mà cúí xihò-yá quida-ya ñà-có-ndiàá, ni có-dàxího stná-yà ni-iin nèhivì quida-ne ducán. ¹⁴Cunaha-nsiá, cuisì-ní ini anima mii-nda xího quini-nda ducán, te ñà-jaàn nduá dítâ xì-ndà ñà-cùnì-ndà quida quini-nda.

¹⁵Daaní, nú ducán xího-nda quida-nda, dandu después sàà stná-ndà quida ndisa-nda iin cuàchi ma. Doco líndù fin cucumi cuàchi ma? Cuisì ñà-cahni dahuàn-ndó.

¹⁶Ñàyùcàndüá, (cachí xì-nsiá), ñani màní, màsà nunca cuàha-nda datúcù ni-iin nèhivì-ndó.

¹⁷(Cunaha-nsiá), nùù Yua-nda Dios iá ansivi quixí nsidaa ñà-vàha nùù-ndà, vàchi nsidaa ñà-ndiaha nìhitàhvi-ndà, divi nùù mii-yá quixá. Te chicá datnúù-yà (sàxinítnùnì-ndà) nùù nsidaa ñà-tnúù iá ansivi. Doco mii-yá ni-iyuhu có-dâma-ya (nahi orá), vàchi orá, xicá-yá, te iá còndàhvi-yá, doco Dios, còó, mà dáma-ya. ¹⁸Te nì chitnùnì stná ini-yà ñà-cunini-nda palabra ndàcuisì xí-yá sàhà-ñá ducán sàà-ndà cunduu-nda dèhe

ndisa-ya; dandu nùù nsidanicuú ñà-ndüá nì quidavàha-ya, ndohó cunduu-nda ana chicá cudí ini-yà sàhà-xí na iin primicia ndiaha.

¹⁹Ñàyùcàndüá, siempre xiñuhu cundoo tûha-nda cunini vàha-nda sàhà iñàha, te màdiá càhàn yàchì-ndà, te menos màsà cuídà yàchì ini-ndà, ñani màní. ²⁰Vàchi nú ni cuídà ini-ndà sàhà iñàha, mà chíndéamàndó quida vii-ndà nacua cuní Yua-nda Dios. ²¹Ñàyùcàndüá, ni nácóó dahuun-nda nsidaa ñà-lá quini, xì nsidaa stná ñà-có-ndiàá iá guá ñuhivì yohó, te ni màsà ndúcuéhê stná-ndà; còó. Iin-ni ni cúninì-ndá palabra ndiaha xí-yá nì chiñuhu-ya ini anima-ndà, vàchi sàhà palabra ì mà vètùnì càcu-nda.

²²Doco màdí cunini uun-nda palabra mà. Xiñuhu ñà-quida ndisa stná-ndàñá cumplir, vàchi nú coó, dandu cuisì-ní ñà-dàndàhvi-ndà mii-nda nduá. ²³(Uun-ni queá) nú inínì-ndá palabra ì mà, te có-quidà-ndà ñà-ndüá cachá, vàchi ducán queámà na ian indéhe-nda nùù-ndà nùù iin yùtátá, ²⁴te xinì-ndà nansa iá-ndà, doco nú sàni quee-nda cuàhàn-ndà, dandu nándòdó-nda nansa iá nùù-ndà. ²⁵Doco nú inínì víi-nda ñà-ndüá cachí ley ndiaha xí-yá, te có-nândodó-ndañá, iin-ni nchícùn-ndañá, dandísá, icúmì-ndá nìhitàhvi-ndà gracia ñà-chindee xi-nda. Te divi ley mà nduá tavá xi-nda libre (nùù cuàchi-nda).

Nansa xiñuhu quida-nda nú cahvi ndisa-nda mii-yá nacua ndiá icà-ndà

²⁶Dava nèhivì, tuxí ínì-nè nchícùn vii-né religión xi-ne, doco

tùha stná-nè canàhà ndevàha-ne. Cunaha-nsiá, uun-ni queámà sàhà religión xi-ne, cuisì dandahví uun-ne mii-né. ²⁷Vàchi nú cuní-ndà cunucuachi ndisa-nda nùù Dios, dandu xiñuhu chindee-nda penchì ndahví, xì nècuàchì cuaán ndahví, te cundiaa-ndà mii-nda sàhà-ñá màsà dásìvì-ndà mii-nda xi chuun sìquini iá ñuhìví yohó, dandu ñà-jaàn ndisa cunduu iin religión vaha nùù Yua-nda Dios.

Màsà cáhìchì ini-ndà ñanìtnaha-nda

2 Ñánì, màsà cáhìchì ini-ndà ni-iin nèhivì, vachì nèhivì xiníndísá-xí Stoho-ndà Jesucristu nduu-nda, te ndiaha gá mii-yá. ²Ni cachí-ndà nì sàà iin nèhivì ndixí vico lugar ndé natácá-ndà cahví-nda mii-yá, te ñuhú stná iin anillu oro dìnìndàhà-nè. Daaní, ni cachí-ndà nì sàà stná iin nècuàchì ndahví yucán, te ndahví gá ndixí-né. ³⁻⁴Doco nú màdì iin-ni quidáñúhú-ndá ndùù nècuàchìmà, mà váha. Màsà quidáñúhú-ndá (cuisì) nècuàchì ndixí víi, te cachi-ndà xì-né: “Yohó coo-ní iin lugar vii”, te nècuàchì ndahví mà, còò, cutu cachí-ndà xì-né: “Jaàn cuiin-ní”, te ò: “Yohó coo-ní ñuhù”, vachì ñà-jaàn nduá sàni cahìchì ini-ndà nècuàchìmà.

⁵Cunini vaha-nsia palabra yohó, ñani màní. Mate iyuhu icúmì nècuàchì ndahví ñuhìví yohó, doco ìamádi mii-né nduú ana (chicá) sàni nacàxin Dios ñà-nìhìtáhvi-né cunindísá-né mii-yá, te divi fe xi-ne nduú ñà-cuicà-né? Daaní, después sàà stná-nè cundoo-ne ñuhìví ì xí-yá, vachì ducán sàni

quida-ya comprometer xì nsidaa ana cuú inì-xi sàhà-yá. ⁶Doco mii-nsiá, (ndahví-nsiá), vachì cahìchì inì-nsia nècuàchì ndahví. ìAmádi nècuàchì cuicà nduú nècuàchì sahníndáhvi xì-nsiá, te sanícuàchì stná-nè sàhà-nsiá?

⁷ìAmádi divi stná-nè cáhàn quini guá dìquì quivì ndiaha-yá, divi quivì nì ndacùcahan-nda (na hora nì quìhvi-nda ichì-yá)?

⁸Pues nú cuní-ndà quida vii-ndà, dandu xiñuhu quida ndisa-nda cumplir nacua cachí ley ì nì sàha mii-yá ana cusáhnù nùù-ndà. Dohó cachí tutu nduú ley mà: “Nacua cuú inì-ní sàhà mii-ní, ducán xiñuhu cuu stná inì-ní sàhà ñanìtnaha-ní”, cachá. ⁹Doco nú chicá quidáñúhú-ndá iin nèhivì nùù inga-nè, dandu cuàchì nduá, iá ndisa falta xi-nda, cachí ley mà. ¹⁰Vàchi cunaha-nsiá, nú ni chívàha vii-ndà nsidanicuú ñà-nduá cachí ley ì mà, te iá iin xaan ndé cónì quidà-ndà cumplir, dandu queámà na ian cónì chívàha-nda ni-ìñàha, ¹¹vachì imindaa mii-yá nì sàha xi nsidaa ley mà. Cunaha-nsiá, iin ley xi-ya nduú ñà-màsà cáhàn-ndà xí inga ana có-nduú nècuàchì vehe-nda. Daaní cachí stná-yá ñà-màsà cáhni stnaha-nda. Pues mate có-nchìcùn-ndà inga nècuàchì ñahà, doco sahní stnaha-nda, dandu iá ndisa cuàchì-nda nùù ley mà (mate iá iyuhá sàni chivàha-nda). ¹²Ñàyùcànduá, ndiá icà-ndà cáhàn vii-ndà, te quida vii stná-ndà. Vachì divi nacua cachí ley ndiaha nì tavà xì-ndà libre, divi sàhájàn icúmì ndundaà sàhà cuàchì-nda. ¹³Te nú có-ìndéhe

ndahví-ndà ñanìtnaha-nda vichi, dandu quivì ndundaà sàhà-ndà, mà níhì-ndà cundehè ndahví stná-yà ndohó. Doco nú sàni indehè ndahví stnaha-nda, dandu mà yúhì-ndà quivì ndundaà sàhà-ndà.

**Màsà cächí uun-nda
xiníndísá-ndá mii-yá**

¹⁴Ñani, ¿a cundiáá ndisa ñà-cächí-ndà cahvi-nda mii-yá te nú cò-quidà-ndà obra? ¿A ndísá càcu anima-ndà nú ducán nduú modo cahvi-nda Dios? ¹⁵Pues, ni cachí-ndà iá iin ñanìtnaha-nda xíhì vixin, te còò sicoto vaha xi-ne; te xíhì stná-nè doco, vachi còò ni-ñàha. ¹⁶Daaní, ni cachí-ndà iá stná iin compañeru-ndà ni cachi xì nècuàchì ndahví mà: “Vàtùni cùhùn-ní; ni sàà-ní nadaà inì-ní, te ni sàà stná-ní chitu tìxi-ní”, cachí-nè. Doco nú có-sàha-ne nècuàchìmà ni-iin ñà-cutiacu-nè, amádi uun-ni queámà. ¹⁷Ducán stná xì ñà-cahvi-nda mii-yá nú còò obra xi-nda. Vachi nú ducán, dandu nàhà xicà có-càhvì ndisa-ndayá, vachi cutu mindaa ñà-jaèn quidà-ndà.

¹⁸Vihini cachí iin nèhivì: “Dava-nda cuisì fe xi-nda iá, te dava-nda, cuisì obra xi-nda iá”, doco còò, vachi ¿nansa cui cundaà ini-ndà cahvi ndisa iin nèhivì mii-yá nú còò obra xi-ne? Doco nú iá stná obra quidá-né, dandu vātùni cundaà ini-ndà ndisa iá stná fe xi-ne. ¹⁹Ndohó, xiníndísá-ndá ñà-imindaa Dios iá, te ndiaha gá iá ñà-xiníndísá-ndá ducán. Doco cunaha-nsiá, dècuèndè stná ñà-malu, ináhá stná-si imindaa-yá

iá, te quidí stná-si ñà-yúhì-siyá. ²⁰Ndahví-ndà, te neciu-ndà nú tuxí ini-ndà cuisì fe xi-nda nduá ndiaá, te còò obra xi-nda. ²¹Amádi ináhá-nsiá sàhà xì-ndà Abraham nansa ni ndee vaha-ne nù Dios sàhà ñà-nduá ni quida-ne, ñà-ni ìa-ne dispuestu cuàhatahvì-né mii-yá (dèhe manì-né) Isaac, (dècuèndè sàni chinduhù-néte) nù mesa ì. ²²¿A xiní-nsiá nansa ni quida nècuàchì yucán? Ni cahvi-né Dios, te ni quida stná-nè cumplir (ñà-nduá ni cachi-yà): ñàyùcànduá, ndúlàjàn ni sacatnahá, te sàhà obra xi-ne mà ni sàà-nè ni cahvi vii ndisa-ne mii-yá. ²³Dandu ni cuu ndisa ñà-nduá cachí tutu ì ndé cachí palabra yohó: “Ni xinindisá Abraham Dios, te ducán ni ndee vaha-ne nù-yá”. Dècuèndè ni cachi stná Dios amigo xi-ya nduú Abraham mà. ²⁴Ñàyùcànduá, nàhà xicà, màdì cuisi-ní ñà-cahvi-ndayá nduá cuní-yà sàhà-ñà ndee vaha-nda nù-yá. Cuní stná-yà quida ndisa-nda cumplir nansa cachí-yà.

²⁵Inga casu nduú stná nècuàchì sànhaha nani Rahab. Iin nècuàchì ñàhà cónisá ìa sahnú inì-xi ni sanduu-ne, doco na ní casaà nècuàchì (ñuu Israel) ñuu-nè, ni quidañuhu-né nècuàchìmà, dandu después ni dānùhù-nè nècuàchìmà inga ichì. Pues sàhà-ñà ni quida-ne obra mà, ñàyùcànduá ni ndee vaha stná-nè nù Dios. ²⁶Vàchi nú cahvi-nda Dios, doco có-quidá ndisa-nda ñà-nduá cachí-yà, dandu (mà chíndéé) fe mà-ndó. Na ìan sàni xihà nduá, vachi cóá quidá, na iin cuerpu nsii còò cá anima-xi.

**Cuidadu ni cúndóo-ndá
sàhà ñà-nduá cachí-ndá**

3 Chicá vaha màsà cúndúu
cuàhà-ndà nècuàchè chináhá
(palabra ii), ñàni, vèchi cunaha-nsiá,
chicá icúmí-yà nandacàn-yà cuenta
nùu nsiùhù nècuàchè chináhá.

²Nsidaa-nda, cuàhà falta quida-nda.
Te nú mà túha-nda cachi-ndà
ni-iin ñà-có-ndiàá, dandu iin
nèhivì quidá víi ndisa sàndùu-ndà,
vèchi sàni cutùha-nda cadì-ndà
nùu nsidaa ñà-chìcuèhè vihini
sàà-ndà quida-nda. ³Cundehè-ndà
idu, chicáá-ndà frenu yuhù-sí
sàhà-ñá cunini-sìndó, dandu vètùni
cuitàndòò-ndàsí mate nahnú-si.

⁴Stná barcu, mate nahnú cuàhà-nú,
te ndee caná tàchè dàndiàchè xì-nú,
doco cuisì iin yutnù chipalá tii
nduá dacaca-xi-nú cùhùn-ndà ndéni
nì cui cahan-nda. ⁵Te divi ducán iá
stná yuhù-ndà. Tiá, doco cuàhà gá
chuun nahnú chiñùhà. (Ináhá-ndá),
cuisì iin ñuhu tii cui dacuícùn xì
inicutu iin yucù cahnú, te coco
nsidaámà. ⁶Te nacua quidá ñuhu
mà, ducán quidá stná yuhù-ndà:
cuàhà sàstnùhù chuun quini cáhàn
sàhà-xí. Iá` nùu cuerpu xi-nda, doco
mà úhì dacúnsidá cuàcha-ndó. Inii
vida xi-nda, ducán quidá yuhù-ndà,
cuàhà gá chuun daquínùhà, te
índù divi níhà` cachí quini guá`?
Pues divi nùu ñà-malu.

⁷Nsidanicuú clase quisì, vètùni
ndumansú-si quida nèhivì, a ducán
nduú-si quisì yùcù, ò laa, ò quisì
cuàtì, o quisì mar, nsidanicuú
clase-si sàni nsidamansú nèhivì-sí.

⁸Doco yuhù-ndà, còó; tànáha ga
cundee ni-iin nèhivì nùá. Iin mal

nduá; mà cándísà dandacu-nda
nùá. Na ian quidá iin tàtnà
dàná, ducán quidá stná`, vèchi
chitúá ñà-có-ndiàá. ⁹Xì yuhù-ndà
naquímànì-ndà Yua-nda Dios,
te después divi-nia (vihini)
canàhá-ndà xì ñanìtnaha-nda, mate
nahi mii-yá iá stná-nè, vèchi nacua
iá mii-yá, ducán nì quidayucun
stná-yàndó. ¹⁰Mismo yuhù-ndà sàni
naquimanì-ndà mii-yá, te nì canàhá
stná-ndà (xì ñanìtnaha-nda). Pues
cunaha-nsiá, mà váha quida-nda
ducán, ñàni. ¹¹Vèchi iin tè-dòcò,
iin-ni ndéa tècuíí vaha, te ò iin-ni
ndéa tècuíí ùhà. ¹²Te ò iin yutnù,
¿a vètùni cucàa quisì vídì-nu nú
díin yutnù nduú-nu? Còó. Ni mà cúf
cuàha stná sìhigu nùu nducu yòhò
sì-uva. Te lugar ndé caná tècuíí ùhà,
cò-càná stná tècuíí vaha.

**Cuisì nèhivì datnúu Dios
sàxìnítnùnì-xi nduú
nèhivì nchichí ndisa**

¹³¿A nchichí dava-nsia
(cahan-nsiá), te ò sàni dàcuàhá stná
dava-nsia? Nú jaan, dandu xiñuhu
cunihnu ndahví stná ini-nsià, te
quida-nsia puru ñà-ìá vìì, dandísá,
sàà cunahà xìcà nchichí ndisa-nsia.

¹⁴Doco nú tùha-nsia cumbidia
cuàhà ini-nsià, ò cuisì sàhà mii-nsiá
nacání ini-nsià, dandu màsà cáchí
gà-nsià nchichí-nsià, vèchi có-nduá
ñà-ndàá; tnùhu nduá. ¹⁵Vèchi
modo xi-nsia mà, có-nduá nahi
palabra nchichí vèxi nùu mii-yá
iá ansivi. Vèchi nú cutu cáhàn
nchichí-ndà, te có-quidá víi-nda,
dandu nàhà xìcà, cuisì ñuhiví yohò
vèxi palabra mà; dìni nèhivì úun nì
quea, te divi ñà-malu nì chitnùnì

ini xán. ¹⁶Vàchi nú cumbídiâ ini nèhivì, te cuadú-nè, dandu seguru cundoo stná-nè nââ stnahá-né, te quida stná-nè nsidanuu clase chuun có-ndiàá. ¹⁷Doco nú nchichí ndisa-nda quidá mii-yá iá ansivi, dandu ñà-sàni ndu-iì sàxìnítnùnì-ndà nduá, te tùha-nda cundoo manì-ndà; mà dáná-ndá. Cáhàn viì stná-ndà xì nèhivì, te cundehè ndahví stnahá stná-ndà, vâchi vâha ini-ndà, iin-ni cáhàn ndàà-ndà nacua iá iin chuun, mà dánánì uun-nda. ¹⁸Cunaha-nsiá, nú cuní-ndà cunduu-nda nèhivì quidá víi ndisa, dandu viví-ni ni cáhàn-ndà xì ñanìtnaha-nda sàhà-ñá cundoo manì nsidaa-nda, vâchi ducán queamà na ian chihì-ndà iin tata vâha, dandu después ndanchito iin cosecha ndiaha.

Màsà cándisâ-nda cunchicùn-ndà modo xi ñuhiví yohó

4 Dava-nsia indéhe úhì stnahá-nsiá, te nââ stnahá stná-nsià. Pues, ¿ndiá dìsàhà-xí iá ducán, tuxí ini-nsià? Amádi sàhà ñà-xího guá-nsià iñàha, te dacá mà sàxìnítnùnì-nsià. ²Xího-nsiá iñàha, te nú mà cùì níhì-nsiáñà, dandu (cuní-nsià) ndañuhu nèhivì (icúmí xân). Te nú cumbídiâ stnahá ini-nsià sàhà iñàha, te mà cùì níhì stná-nsiáñà, dandu nââ stnahá-nsiá, te cáhàn ndiaa stnahá stná-nsià. Doco ¿índù chuun có-icúmí-nsià ñà-nduá xího-nsiámà? Divi sàhà-ñá có-xícàn tàhvi-nsiáñà nùù mii-yá. ³Te mate ni cécàn tàhvi-nsiá nùù-yá, doco mà níhì-nsiáñà, vâchi mal xícàn-nsià,

cutu cuní-nsià iñàha sàhà-ñá quida ndevàha-nsia nacua cudfì ini mii-nsiá. ⁴iNdahví-nsià! ¿Índù chuun nchícùn-nsià ñà-có-ndiá ìcà-nsiá? ¿A có-ínahá-nsià ñà-mà váha candisá-nda cunchicùn-ndà modo xi ñuhiví yohó, vâchi ducán queá na ian có-ndòó vâha ga-ndà xì Dios? ⁵Te ducán cachí stná tutu ìi: “Sàni nihítàhvi-ndà nùù Dios ñà-coo Espíritu ìi xí-yá ini anima-ndà, te màni cuàhà-ndà nùù Yà-ì mà; ñàyùcànduá, có-cùnì dahuun-ya cunihnu ini-ndà inga iñàha cunchicùn-nda”. Te cunaha-nsiá, màdi úun-ní cachí tutu ìi mà ducán, (ñà-ndàà nduá). ⁶Doco Dios, chicá cuàhà gracia sáhatahvi-yándò. Ñàyùcànduá, dohó cachí stná tutu ìi: “Dios, sadí-yà nùù nsidaa nèhivì nducuhê, doco nèhivì nihnú ndáhvi inì-xi, sáhatahvi-yànè gracia xi-ya”. ⁷Ñàyùcànduá, ni cúnínì-ndá nsidaa ñà-nduá dandacú-yá, doco ñà-nduá cuní ña-malu, cóò; iin-ni màsà cuàha-nda cundee-sí nùù-ndà, vâchi nú màsà cuàha-nda quida-sì ducán, dandu icúmí-sí cunu-sì nùù-ndà. ⁸Xiñuhu tnàtuu-nda nùù Dios, dandu mii-yá, chicá cuyatni stná-yà nùù ndohó. Te nú iá cuàchi-nda, dandu xiñuhu nsidandoo-nda anima-ndà na ian ndàhà-ndà. Te nú ùi ichì nduá nchícùn-ndà, dandu xiñuhu ndoo stná anima-ndà. ⁹(Vâchi nú iá falta xi-nda, dandu chicá vâha) ni dándóhó-ndá mii-nda, te cundoo-nda tnùnsí ini, te cuacu cuahà-ndà (sàhà cuàchi-nda). Xiñuhu cuhuun ini-ndà sàhàjàn; màsà cúdì gá ini-ndà, ni màsà cuácù gà-ndà; cóò. Xiñuhu

cundoo-nda tnùnsí ini, ¹⁰te cucahan núù-ndà núù Stoho-ndà Señor. Cuisì nú ducán, dandu nihì-ndà nduviì tú anima-ndà quida-ya.

Màsà cuítñuhu stnaha-nda

¹¹Ñánì, màsà cáhàn-ndà dìquì ñanìtnaha-nda, vèchi nú ni quida-nda ducán, te xítñuhu tnaha-nda, dandu ñà-sàni cáhàn-ndà dìquì stná ley xi mii-yá nduá, te ducán queámà na ian xítñuhu stná-ndà ley mà. Te nú xítñuhu-nda ley mà, dandu có-ndúú gá-ndà ana chívàha xán; còò, ana xítñuhu xán nduu-nda. ¹²Cunaha-nsiá, mindaa mii-yá nduú ana nì sàha xi ley ì, te imindaa-yá nduú stná ana icúmí nsidandaà xì sàhà falta xi iin iin-nda. Còò ni-iin ana cachi a cácu-nda, á coó, cuisì mii-yá. Ñàyùcàndùá, ¿ana tuxí ini-ndà nduu-nda te xítñuhu stnaha-nda ducán?

Cò-ínáhá-ndá nansa cuàhàn cuu xi-nda tnaa idá

¹³Cunini vaha mii-nsiá nècuàchì cáhàn ndee guá. Vèchi cachì dava-nsia vichi ò tnaa cùhùn-nsiá inga ñuu cundoo-nsia yucán iin cuà, te cuiin-nsia, te nadicò-nsiá, nsidacuahà-nsiá dìhùn xí-nsiá cahan-nsiá. ¹⁴Doco ni có-ínáhá-nsiá nansa cuu xi-nsiá tnaa idá. Vèchi vida xi-nda, (yàchì nsiha) nahi vïcònùhù. Iin ratu tii iá, dandu còò cá. ¹⁵Ñàyùcàndùá, ndiá icà-ndà cachi-ndà: “Pues, nú ducán cunì Stoho-ndà Señor, dandísá cutiacu-ndà, te ò nú cudí ini-yà, dandu dohó te dohó quida-nda”. ¹⁶Doco mii-nsiá, ¿nansa quidá-nsiá

vichi? Ndee gá cáhàn-nsiá. Mii-nsiá nduú-nsiá mii-nsiá cahan-nsiá. Doco mà vaha cáhàn-ndà ducán. ¹⁷Ñàyùcàndùá, (nsinuu inì-nsia palabra yohó): nú ináhá-ndà nansa ndiá icà-ndà quida-nda, te có-quidà-ndàñá, dandu cuàchì nduá.

Ñà-nduá nì cachi Santiago xì nècuàchì cuicà malu

5 Cunini vaha nsidaa mii-nsiá nècuàchì cuicà. Chicá vaha cuacu-nsia, te cundoo-nsia tnùnsí ini, vèchi sà-ìtúú tnùndoho nahnú dìquì-nsiá. ²Vèchi nsidaa ñà-cuicà-nsiá, sàni cuchicueha; nsidaa sìcoto vico xí-nsiá, sàni cusiquidiá. ³Nsidaa oro xì plata xi-nsia, dìhùn chicúehè sàni nandua; sàni nana ditnu-ña. Te divi ñà-jaàn cunduu testigu ñà-cundaà ini nèhivì (còni quidá víi-nsiá), te ducán icúmí quea na ian sàni saxì stná ditnu dìhùn mà icà-nsiá, na ian nì xìxìn cuñu-nsiá nì quidamà (ñà-cuàhà guá tnùndoho cucumi-nsiá), vèchi yáha ga sàni càyà ñà-nduá icúmí-nsiá nihì-nsiá quivì xìnu tiempu. ⁴Te peón ndahví nì ndanihi xi cosecha xi-nsia, nì dándàhvì uun-nsianè, vèchi cóni sáha-nsianè raya xi-ne nacua ndiá icà-nsiá, ñàyùcàndùá, raya xi-ne mà, na ian ndáhì stná-ñà, te tiacú stná Stoho-ndà Señor, inínì-yá quidá peón mà reclamu núù-yá. Te cunaha-nsiá, cuàhà ga mil soldadu dandacú-yá núù-xí. ⁵Vico gá sàni sandoo-nsia ñuhivì yohó; cuisì gustu xi mii-nsiá sàni quida-nsia. Doco nahi quisì sàni nei, te nì ndundatnù-sí, ducán

nduú stná-nsià; te vichi sàni sàà meru quivì cui-nsià. ⁶Vàchi tùha stná-nsià canicuàchi-nsia sàhà nèhivì ndàcuìsi inì-xi, te sàhà yuhù-nsiá xíhì-nè; mientras mii-né, có-nàndúcú-nê nansa chindee-né mii-né.

Màsà cúhúún ini-ndà, vàchi sà-ítúú naxicocuñin Jesús

⁷Ñánì, iin-ni ni quidándéé ini-ndà dècuèndè sàà quivì naxicocuñin Stoho-ndà Señor. Quida-nda na quidá iin nèhivì campu, ndiatú-né ndè cuun dàvì nùù, (dandu xitú-né); daaní ndiatú cuéyàà-nè dècuèndè cuun dàvì dásìhì sàhà-ñá ducán cuida ndiaha viu xi-ne. ⁸Te divi ducán stná ndohó, xiñuhu cundiatu cuéyàà-ndà dècuèndè naxicocuñin Stoho-ndà Señor. Ñàyùcàndüá, vichi xiñuhu nacuahandee ini-ndà, vàchi sà-ítúú-yá ndixi-ya. ⁹Te màsà cáhàn cuàchi-nda sàhà compañeru-ndà, ñánì, vàchi nú ducán, dandu icúmí-yâ danáni-yàndó, te cunaha-nsiá, sàni cuyatni ndisa quivì nsidanda-ya sàhà-ndà. ¹⁰Xiñuhu nsinuu stná inì-nsia nansa ni cuu xi nècuàchì sàhana ni sacahàn cuenta xi Stoho-ndà Señor, cuàhà gá ni dàndòhó nèhivì-né, doco iin-ni ni quidandee ini-nè. Ñàyùcàndüá, nacia ni quida nècuàchì-mà, ducan ni quida stná ndohó vichi, ñánì, ¹¹vàchi ndiaha gá ni quida-ne ni quidandee gá ini-nè. Te ináhá stná-ndà nansa ni cuu xi nècuàchì sàhana nani Job, iin-ni ni quidandee stná ini-nè, dandu después ni quee viì (ñà-ndüá ni cuu xi-né), vàchi ni chindee Stoho-ndà Señor-nè. Ñàyùcàndüá,

náhà claru tùha ndisa Dios cuhi ini-yàndó te cundehè ndàhvì stná-yàndó.

¹²Màsà nunca chinaha-nda Dios, ñánì. Chuun cahnú nduá màsà quidá-ndá ducán. Ni màsà ndàcùcahan stná-ndà ansivi, ò ñuhivì. Còó. Ni-iin xichi màsà chínáhá-ndá ducán. Coò'; vàchi nú ni cachí-ndà "Jaan", dandu divi ni cúndüá, te ò nú ni cachí-ndà "Còó", divi ñà-jaàn ni cúndüú stná'. Ducan ni quida-nda sáhà' màsà níhì-ndà castigu nùù-yá.

¹³Nú iá tñundoho yáha-nda, dandu xiñuhu càcàn tàhvì-ndà nùù-yá. Te nú cudíì ini-ndà, dandu coto-nda alabanza xi-ya. ¹⁴Te nú cuhí-ndà, dandu cana-nda nècuàchì sahnú ndiaá xi nèhivì xí Dios quixi-ne caquin-nè seña aceite dìni-ndà, te càcàn tàhvì-né nùù-yá sàhà-ndà, ndacùcahan-né quivì Stoho-ndà Señor. ¹⁵Te nú xiníndísá-ndá na xicàn tàhvì-né, dandu càcu-nda nùù cuèhè mà, vàchi icúmí-ndá nduvàha-nda quida-ya. Te nú iá stná cuàchi ni quida-nda, dandu cuicahnú stná ini-yá sàhà-ndà. ¹⁶Ñàyùcàndüá, ni náhmà-ndà falta xi-nda nùù ñanìtnaha-nda, te càcàn tàhvì stnàhà-ndà sàhà-ndà sàhà-ñá nduvàha-nda quida-ya. Vàchi iin nèhivì vaha, cuàhà gá ndiaá na xicàn tàhvì-né nùù Dios; cuàhà gá chindéá. ¹⁷Iin casu nduú Elías sàhana. Iin nèhivì ñuhivì nahi ndohó ni sanduu stná-nè, te ni xicàn tàhvì-né nùù Dios ñà-màsà cúún dàvì. Te ndisa, ni yàha ùni cuà dàva, te cóni cùún ni-iin dàvì. ¹⁸Daaní, tucu tu ni xicàn tàhvì-né

nùù-yá, te nì ndesaha tú dàvì,
vátùni nì cana tu itu.

¹⁹Nú íá iin compañeru-ndà nì
tùcù iin ichì có-ndùú ñà-ndáà,
dandu nì cáhàn-ndà xì-né áma
naxicocuíñ-nè ichì váha, ñánì.
²⁰Vàchi cunaha-nsiá, nú nì
cáhàn-ndà xì iin nècuàchì nì

tùcù ichì cuáchi, te nìhì-ndà
natnahnù-nè ichì váha, dandu
ndiaha gá queamà, vèchi sàhà
ndohó sàni càcu anima-nè, mà
sàà gá anima-nè cuià; mate
cuáhà gá cuàchi-ne nì ìa, doco
sàhà palabra xi-nda sàni ndutu
nsidaámà.